

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Lenky Matyášové a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **D. R.**, zastoupen JUDr. Rudolfem Řehánkem, advokátem, se sídlem Občanská 16, 710 00 Ostrava, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje,** se sídlem 28. října 117, 702 18 Ostrava, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 6. 2014, č. j. MSK 64792/2014, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 5. 2016, č. j. 22 A 80/2014 - 25, ve spojení s opravným usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 7. 2016, č. j. 22 A 80/2014 – 35,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 5. 2016, č. j. 22 A 80/2014 – 25, ve spojení s opravným usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 7. 2016, č. j. 22 A 80/2014 – 35, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. Žalobci **se vrací** zaplacený soudní poplatek za návrh na odkladný účinek kasační stížnosti ve výši **1.000 Kč**. Tato částka bude žalobci poukázána prostřednictvím jeho zástupce JUDr. Rudolfa Řehánka ve **lhůtě 30 dnů** od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.
Vymezení věci

[1] Dne 13. 2. 2014 bylo žalobci doručeno oznámení o dosažení 12 bodů v bodovém hodnocení řidičů a výzva k odevzdání řidičského průkazu v důsledku pozbytí řidičského oprávnění. Dne 19. 2. 2014 podal žalobce námitky proti záznamům bodů ze dne 6. 2. 2014 a ze dne 5. 7. 2013 s tím, že se přestupků, za něž byl proveden záznam uvedených bodů,

nedopustil. Rozhodnutím Městského úřadu H., odboru dopravy a silničního hospodářství ze dne 20. 3. 2014, č. j. HLUC-11328/2014/ODaSH/NI/06927/2014, byly námitky jako nedůvodné zamítnuty a provedené záznamy bodů byly potvrzeny. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí zamítl žalovaný rozhodnutím ze dne 16. 6. 2014, č. j. MSK 64792/2014 (dále jen „napadené rozhodnutí“).

[2] Toto rozhodnutí napadl žalobce žalobou u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“). Namítal, že přestupku, který měl spáchat dne 5. 7. 2013, se nedopustil, jelikož vozidlo řídila jiná osoba, která se při policejní kontrole prokázala osobními doklady žalobce, které byly ve vozidle uloženy. Nedopustil se ani přestupku, který měl spáchat dne 6. 2. 2014, a který spočíval v porušení povinnosti být za jízdy připoután bezpečnostním pásem. Nepřečetl si totiž text pokutového bloku, který podepsal, a domníval, že je pokutován za přestupek spočívající v porušení povinnosti mít za jízdy osvětlené vozidlo. V průběhu jednání před krajským soudem navrhl napadené rozhodnutí zrušit pro porušení zásady *ne bis in idem*. Odkázal na rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 6 As 114/2014 – 55, podle nějž je záznam bodů trestem ve smyslu čl. 40 odst. 6 Listiny a čl. 7 Úmluvy o ochraně lidských práv. V případě uložení pokuty a záznamu bodů jde o dvojí trestání, a to přinejmenším u posledního přestupku.

[3] Krajský soud žalobu rozsudkem ze dne 31. 5. 2016, č. j. 22 A 80/2014 – 25 (dále jen „napadený rozsudek“), jako nedůvodnou zamítl. Tvrzení žalobce ohledně přestupku ze dne 5. 7. 2013 vyhodnotil jako nevěrohodné, jelikož jej žalobce prezentoval poprvé až před krajským soudem a nadto netvrdil ani nedoložil, že by se toho dne nacházel na jiném místě. Námitku ohledně přestupku ze dne 6. 2. 2014 posoudil krajský soud jako nedůvodnou, jelikož žalobce souhlasem s blokovým řízením, podpisem pokutového bloku a zaplacením pokuty dal najevo svůj souhlas s přestupkem, jak bylo uvedeno v pokutovém bloku. Žalobní námitkou o porušení zásady *ne bis in idem* se soud pro opožděnost nezabýval, jelikož byla uplatněna až po lhůtě stanovené v § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

II.
Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce /stěžovatel/ napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností. Namítá, že k porušení zásady dvojího postihu za tentýž skutek je soud povinen přihlédnout kdykoliv v průběhu celého řízení. Dle citovaného usnesení rozšířeného senátu je záznam bodů v registru řidičů trestem. Stěžovatel vyjadřuje názor, že trestem se stává fakticky až záznam 12. bodu, protože až tím dochází k zásahu do práv osoby, jelikož předchozí záznamy mají spíše výchovný charakter. Jelikož záznam bodů je vždy prováděn v návaznosti na pravomocně uloženou sankci za přestupek, pak právě u posledního záznamu je totožnost skutku dána. Záznam byl proveden za stejné jednání, za něž již byl uložen trest blokovou pokutou ve výši 400 Kč. Jedná se tedy o nepřípustný dvojí postih.

III.
Posouzení kasační stížnosti

[5] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[6] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost **je** důvodná.

[7] Předně je třeba zdůraznit, že dle § 75 odst. 2 s. ř. s. platí, že rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body může žalobce jen ve lhůtě pro podání žaloby, která činí dva měsíce od okamžiku oznámení napadeného rozhodnutí. Toto ustanovení je projevem zásady koncentrace řízení, která napomáhá k naplnění ústavního práva na projednání a rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě, resp. bez zbytečných průtahů (čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, čl. 38 odst. 2 Listiny).

[8] Z obecné zásady, že správní soud přezkoumá napadené správní rozhodnutí v mezích včas uplatněných žalobních bodů, však existuje výjimka stran určitých skutečností významných z hlediska hmotného práva. Sem spadají prekluze (např. prekluze práva státu vybrat daň nebo prekluze práva státu postihovat fyzické či právnické osoby za přestupky nebo jiné správní delikty); nerespektování zásady *ne bis in idem* ve správním trestání; situace, kdy by mělo být postiženo jednání, které není vůbec protiprávní, aj. Pokud by se v těchto případech správní soud zmíněnými skutečnostmi odmítl zabývat z úřední povinnosti, znamenalo by to odepření spravedlnosti a v konečném důsledku i porušení práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny [srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 6. 5. 2009, sp. zn. I. ÚS 1419/07 (N 112/53 SbNU 397) nebo nejnověji nález Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2016, sp. zn. II. ÚS 2732/15]. Např. zásada *ne bis in idem* obsažená v čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod se v oblasti správního trestání prosazuje jako zásada vůdčí ve vztahu k zásadě dispozitivní, soud je proto oprávněn, resp. povinen aplikovat tento článek i za situace, kdy stěžovatel tuto námitku v řízení neuplatnil (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 3. 2009, č. j. 6 As 44/2008 – 142).

[9] Ve vztahu k těmto skutečnostem významným z hlediska hmotného práva, jimiž se soud musí zabývat z úřední povinnosti, zároveň platí, že *není vůbec podstatné, že stěžovatel vznesl v řízení před krajským soudem námitku prekluze daně až po uplynutí dvouměsíční zákonné lhůty pro podání žaloby. Krajský soud měl povinnost takovou námitku věcně vypořádat, protože následky, které jsou s prekluzí spojeny, dosahují takové závažnosti, že soudy k nim mají povinnost přihlížet i z moci úřední.* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2009, č. j. 1 Afs 145/2008 – 135). Uvedené závěry vyslovil Nejvyšší správní soud ve vztahu k prekluzi práva vyměřit daň, jde však o závěr, který lze zobecnit i pro účely nyní posuzovaného případu. Jinými slovy, pokud byla před krajským soudem vznesena námitka, že napadeným rozhodnutím došlo při správním trestání k porušení zásady *ne bis in idem*, je soud povinen se s takovou námitkou vypořádat bez ohledu na skutečnost, že byla vznesena až při jednání a po uplynutí lhůty pro rozšíření žaloby.

[10] Uvedené nicméně nelze chápat tak, že by soudy musely v každém rozhodnutí explicitně zdůvodňovat, zda v dané věci byla či nebyla uvedená zásada porušena. Pokud žalobce v tomto směru ničeho nenamítal, není nutné, aby soud úvahy na dané téma v odůvodnění svého rozhodnutí výslovně uváděl (obdobně ve vztahu k nicotnosti rozhodnutí viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 1 Azs 12/2003 – 48, Sb. NSS 319/2004).

[11] V dalším řízení krajský soud posoudí otázku, zda došlo v daném případě záznamem bodů do registru řidičů k nepřípustnému porušení zásady dvojího postihu za tentýž skutek, a to zejména s ohledem na závěry vyslovené Nejvyšším správním soudem v citovaném usnesení rozšířeného senátu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 6 As 114/2014 – 55. Uvedený postup se může jevit jako rozporný se zásadou procesní ekonomie. Za nastalé situace však Nejvyšší správní soud považuje za prioritní potřebu ctít procesní práva stěžovatele, do nichž by bylo nepřípustným způsobem zasaženo, pokud by kasační soud tuto spornou otázku nyní sám definitivně zodpověděl, aniž by ji nejprve posoudil krajský soud (srov. již citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2009, č. j. 1 Afs 145/2008 – 135).

IV.
Závěr a náklady řízení

[12] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[13] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[14] Ke kasační stížnosti připojil stěžovatel návrh na přiznání odkladného účinku. O návrhu na přiznání odkladného účinku Nejvyšší správní soud nerozhodoval, jelikož odkladný účinek vyvolává účinky jen do skončení řízení před soudem a soud rozhodl o samotné kasační stížnosti bez zbytečného prodlení po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí. Rozhodnutí o odkladném účinku tak skončením řízení o kasační stížnosti pozbylo smyslu.

[15] Dne 3. 8. 2016 zaplatil stěžovatel soudní poplatek za kasační stížnost a návrh na odkladný účinek kasační stížnosti v celkové výši 6 000 Kč. Jelikož o odkladném účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nerozhodoval, vznikl žalobci přeplatek na soudním poplatku ve výši 1.000 Kč. Podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“) bylo-li na poplatku zaplaceno více, než činila poplatková povinnost, vrátí soud přeplatek. Z účtu soudu vrátí soud obdobně i poplatek, popřípadě přeplatek na poplatku zaplaceném kolkovou známkou. Proto soud výrokem II. tohoto rozsudku vrátil žalobci zaplacený soudní poplatek za návrh na odkladný účinek kasační stížnost ve výši 1.000 Kč. Tato částka bude žalobci poukázána prostřednictvím jeho zástupce JUDr. Rudolfa Řehánka ve lhůtě 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 23. srpna 2016

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu